

**Leidschendam-
Voorburg**

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Datum 29 juni 2021

Nummer 2203

Onderwerp Raadsbrief Inzameling PMD via bron- en nascheiding

Portefeuillehouder Wethouder Van Eekelen

Behandeld door AM Geel

1. Waarom wordt de raad geïnformeerd?

Als gevolg van toetreding van Avalex tot HVC per 1-1-2022 is het mogelijk om het PMD-afval via nascheiding te scheiden. De raad heeft in het verleden interesse geuit in deze mogelijkheid en hierover ook op 13 oktober 2015 een motie aangenomen waarin het college werd opgeroepen nascheiding als aanvulling op bronscheiding op te nemen in het afvalbeleid.

In voorbereiding op een besluit over het al dan niet invoeren van nascheiding in de gemeente, heeft het college informatie over dit vraagstuk ingewonnen bij Avalex en HVC alsmede bij brancheorganisatie NVRD (de brancheorganisatie voor Nederlandse gemeenten en hun publieke bedrijven die verantwoordelijk zijn voor o.m. het afvalbeheer). Deze informatie is tijdens een technische sessie op 20 mei 2021 besproken met raads- en commissieleden.

Op basis van de ontvangen informatie heeft het college op 29 juni 2021 een besluit genomen over de invoer van nascheiding naast bronscheiding in de gemeente in 2022. Besluitvorming over de jaren na 2022 zal plaatsvinden aan de hand van evaluaties van de werking van bronscheiding in de verschillende wijken van de gemeente. Als de evaluatie hier aanleiding toe geeft, zullen de betrokken wijken, of delen van een wijk, alsnog over gaan op nascheiding in het daaropvolgende kalenderjaar.

Met deze raadsbrief informeert het college de raad over dit besluit en de afwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen.

2. Korte inhoudelijke toelichting

1. Afvalbeleid

In 2015 heeft de gemeenteraad het afvalbeleid voor de gemeente vastgesteld met het beleidsvisiedocument Grip op Grondstoffen. Tegelijkertijd met de bespreking van het nieuwe afvalbeleid heeft de raad een motie aangenomen waarin het college werd opgeroepen om nascheiding, als aanvulling op bronscheiding, op te nemen in het afvalbeleid. Door het langlopende contract met afvalverwerker Twence heeft het

college tot nu toe geen gehoor kunnen geven aan deze motie. De toetreding tot HVC brengt hier verandering in.

Het beleid is in 2018 aangepast met de (tijdelijke) herinvoering van het wekelijks inzamelen van restafval in afwachting van de invoering van maatwerk in de wijken. Ook heeft de gemeente zich verbonden aan de landelijke VANG-doelstellingen die streven naar een vermindering van het restafval. De oorspronkelijke doelstelling van 100 kg. per persoon/ per jaar restafval in 2020 is niet gehaald¹. Binnen het Avalex-verzorgingsgebied varieert het aantal kilo's restafval per persoon/ per jaar van 147 kg. tot 286 kg.

Omdat het niet halen van de VANG-doelstelling een landelijk beeld is, heeft de rijksoverheid het doel aangepast. Het doel van 100 kg. pp/pj moet nu in 2025 zijn behaald.

Met de wijziging van inzamelmethode wijzigt dit beleid, en de doelstelling, niet. Het beleid blijft om de inwoners zoveel mogelijk te stimuleren én te faciliteren bij het scheiden van hun afval om zo grondstoffen te sparen en kosten te beperken en daarmee de lasten voor de inwoners zo laag mogelijk te houden. Dit alles binnen de kaders van de afvaldriehoek kosten – service – milieu.

Het inzetten op een verdere terugdringing van restafval, door betere afvalscheiding, past binnen het streven van de gemeente om de kosten van afvalinzameling en – verwerking zoveel mogelijk te beperken.

Vooraf de verwerking van restafval is duur, mede door de verbrandingsheffing van €33 per ton restafval die vanuit het Rijk wordt opgelegd. Of deze heffing in de toekomst verder zal stijgen, is op dit moment niet bekend. De aanstaande invoering van de CO₂-heffing door de rijksoverheid zal de kosten voor verwerking van restafval nog verder doen stijgen. Hoe hoog deze heffing wordt, is nog niet duidelijk.

Deze onzekerheden maakt dat het college vol blijft inzetten op het zo veel mogelijk terug brengen van het restafval. De invoering van nascheiding draagt hieraan bij.

2. Bron- en nascheiding

Bronscheiding en nascheiding worden vaak, onterecht, tegenover elkaar gezet. Dit is onterecht omdat hiermee het idee wordt gewekt dat in geval van nascheiding geen bronscheiding meer nodig zou zijn. Dit is niet juist.

Nascheiding heeft enkel gevolgen voor de manier van inzameling van PMD. Alle andere stromen (gft, glas, oud papier en textiel) zijn niet meer bruikbaar voor recycling als zij eenmaal bij het restafval zijn gegooid en deze stromen tellen in dat

¹ In 2020 bedroeg het gemiddeld aantal kg. restafval per inwoner in Leidschendam-Voorburg 226,8 kg.

geval mee als restafval. Een ongewenste situatie, zowel vanuit milieutechnisch als economisch oogpunt.

3. Combinatie bron- en nascheiding

HVC biedt de mogelijkheid om de twee systemen van afvalscheiding naast elkaar te laten functioneren in de gemeente. Dit geeft het college de kans om het maatwerk in de wijken, waar in 2018 mee gestart is, een extra dimensie te geven en de manier van inzameling aan te passen aan de soort bebouwing.

Het college heeft op basis hiervan besloten om de huidige inzamelmethode van bronscheiding, voorlopig, te handhaven bij de laagbouw in de gemeente. Voor de hoogbouw wordt per 1 januari 2022 nascheiding ingevoerd². De inwoners van hoogbouw kunnen vanaf dat moment hun PMD-afval samen met het restafval weggooien in de ondergrondse containers voor restafval.

De ondergrondse PMD-containers in de wijken zullen in dat geval omgestickerd worden tot restafval-container. Alleen op centrale plekken in de gemeente, bijvoorbeeld bij winkelcentra, blijven PMD-verzamelcontainers staan. Bewoners van hoogbouw die uit overtuiging PMD apart willen inzamelen houden dus de mogelijkheid om het PMD apart weg te gooien maar zullen hiervoor in de meeste gevallen wel verder van huis moeten. Na de zomer gaat de gemeente met Avalex in gesprek over tijdige communicatie over deze wijzigingen richting de inwoners.

4. Afwegingen van het college

Bij het nemen van dit besluit, heeft het college niet alleen gekeken naar de verwachte ontwikkelingen binnen de drie pijlers kosten – service – milieu, maar ook naar de huidige situatie van PMD-inzameling en de mogelijkheden die HVC de gemeente biedt.

4.1 Kosten

De kosten van Avalex vallen uiteen in inzamelkosten en verwerkingskosten. Daarnaast spelen ook de opbrengsten van de ingezamelde grondstoffen een belangrijke rol bij de uiteindelijke totaalprijs van Avalex.

Inzamelkosten

Deze zijn hetzelfde in geval van bron- of nascheiding en worden in beide gevallen betaald door de gemeente en daarmee indirect door de inwoners via de afvalstoffenheffing.

² Hierbij zal nog specifiek gekeken worden naar hoogbouw waar op dit moment gebruik wordt gemaakt van de inpandige containerruimtes. Voor deze hoogbouwcomplexen wordt per complex bekeken wat de beste methode is. Hiervoor zal met o.m. VvE's contact worden gezocht. De kwaliteit van et ingezamelde PMD zal deel uit maken van de afweging per complex.

Verwerkingskosten

In geval van bronscheiding worden de verwerkingskosten betaald door de verpakkingindustrie. Deze kosten gaan direct, zonder tussenkomst van de gemeente of Avalex, naar de verwerkende industrie die plastic, blik en drinkpakken verwerkt tot nieuwe grondstoffen.

In geval van nascheiding betaalt de gemeente verwerkingskosten aan HVC (via de jaarlijkse deelnemersbijdrage aan Avalex) voor het scheiden van PMD en het restafval. De verwerkingskosten voor de nascheiding van het restafval + PMD zijn €86,74 per ton aangeleverd restafval.

Opbrengsten (= inzamelvergoeding PMD)

Vanuit het Afvalfonds ontvangt de gemeente een inzamelvergoeding voor PMD ingezameld **via bronscheiding**. Deze inzamelvergoeding bedraagt voor 2021 € 246 per ton PMD.

De vergoeding wordt jaarlijks vastgesteld en is, mede, afhankelijk van ontwikkelingen op de wereldmarkt zoals de olieprijs en de vraag naar plasticgranulaat.

De verwachte opbrengst over 2021, op basis van de huidige inzamelaantallen bedraagt circa € 200.000 en deze opbrengst vermindert de lasten voor de inwoners.

De ontwikkelingen op de wereldmarkt laten een stijgende vraag zien naar plasticgranulaat, onder meer doordat steeds meer landen eisen dat nieuw plastic verpakkingsmateriaal voor minimaal 50% bestaat uit gerecycled plastic. De verwachting is dat deze groeiende vraag leidt tot een hogere inzamelvergoeding voor PMD in de komende jaren.

Op dit moment is HVC in gesprek met het Afvalfonds over een beperkte inzamelvergoeding voor PMD **via nascheiding**. Dit zal, bij een overeenkomst tussen HVC en het Afvalfonds, ingaan per 1 januari 2023 en naar verwachting € 8,90 per ton restafval bedragen. De grondslag hiervoor is het aantal ton restafval dat via ondergrondse container wordt ingezameld. Met een, geschatte hoeveelheid restafval (+PMD) van 7.500 ton, is de opbrengst circa € 66.000.

4.2 Service

Het ervaren serviceniveau is onder meer afhankelijk van het gemak waarmee afval (of grondstoffen) kan worden weggegooid. Voor inwoners in de hoogbouw leverde bronscheiding de situatie op waarbij zij voor PMD en restafval naar twee ondergrondse containers moesten lopen, die vaak ook op afstand van elkaar stonden. Met de invoering van nascheiding in de hoogbouw, is dit niet langer een probleem. Hiermee verhoogt de gemeente het serviceniveau voor deze groep inwoners.

Voor inwoners in de laagbouw is het serviceniveau met de 4^e mini-container voor PMD al maximaal vormgegeven. De tevredenheid over de mini-container voor PMD is groot. Het aantal inwoners dat heeft aangegeven de mini-container voor PMD na zes maanden weer in te willen leveren is lager dan 10. De alternerende inzameling van restafval en PMD zorgt daarnaast voor een wekelijkse inzameling bij de laagbouw.

4.3 Milieu

Vanuit het oogpunt van het milieu is het van belang dat zoveel mogelijk PMD in de recycling keten wordt opgenomen en niet wordt verbrand als restafval. Om de PMD-stroom naar recycling te maximaliseren zijn enkele factoren van belang:

- Veranderend gedrag na invoering bronscheiding
- Scheidingsgedrag inwoners (o.b.v. sorteeraanlyse)
- Rendement van bron- en nascheiding (= opbrengst PMD-materiaal)
- Hoeveelheid afgekeurd PMD door vervuiling
- Kwaliteit PMD

Gevolgen van invoering bronscheiding PMD

HVC zamelt ook voor verschillende gemeenten in Noord-Holland het afval in. In deze gemeenten hebben zij gezien dat de invoering van PMD-inzameling via bronscheiding ook een positief effect heeft gehad op de gescheiden inzameling van onder meer gft en overige stromen (w.o. oud papier). Vooral gft is nog een grote fractie binnen het restafval (zie bijlage 1) en ook een zware fractie.

Verbeterde scheiding van gft zorgt voor een snelle daling van het restafval en dat beperkt de kosten aangezien verwerkingskosten van gft ongeveer 33% lager liggen dan die voor restafval. Ook hoeft de gemeente geen verbrandingsheffing te betalen voor het verwerken van gft.

Of in Leidschendam-Voorburg hetzelfde effect optreedt, wordt in de loop van 2021/ begin 2022 door het college onderzocht via nieuwe sorteeranalyses. De uitkomsten hiervan worden gedeeld met de raad en zullen mee wegen bij de al genoemde evaluatie.

Sorteeranalyse

Begin 2021 heeft Eureco, in opdracht van Avalex, een sorteeraanlyse op het restafval uitgevoerd. Specifieke vraagstelling was hierbij om na te gaan hoeveel PMD (in %) is achtergebleven in het restafval in de vier wijken die als eerste een mini-container voor PMD hebben ontvangen. Dit waren Stompwijk en Park Leeuwenbergh (december 2019) en Essesteijn en Voorburg-West (juli 2020).

Deze wijken zijn vervolgens vergeleken met de sorteeraanlyse van de buurt Prinsenhof –laagbouw (een wijk die op dat moment nog geen 4^e mini-container PMD had).

Voor de volledigheid zijn ook sorteeranyses gemaakt voor de oorspronkelijke HNI-wijk, Voorburg-Midden, en voor restafval uit ondergrondse containers en uit verzamelcontainers (in inpandige ruimten bij hoogbouw).

De uitkomsten van deze sorteeraanlyse is weergegeven in bijlage 1 bij deze raadsbrief.

Hieruit blijkt dat het % PMD dat achterblyft in het restafval in de wijken mét 4e PMD-container lager ligt dan in de wijk zonder PMD-container. Ook blijkt uit een overzicht van uitkomsten van eerdere sorteeranlyses dat er een duidelijke daling is van het % PMD dat achterblyft in het restafval.

De grotere bekendheid van PMD leidt tot een betere scheiding van deze grondstoffen en het college ziet mogelijkheden om, via communicatie, de scheiding nog verder te verbeteren. De uitrol van de 4^e mini-container in de laatste wijken van de gemeente zal, naast een verhoging van het serviceniveau, ook leiden tot een verdere stijging van het ingezamelde PMD via bronscheiding.

Opbrengst PMD

In geval van nascheiding kan tussen de 70% en 80% van het PMD uit het restafval worden gehaald.

Op basis van de inzamelgegevens van PMD bij de laagbouw en het resterende PMD in restafval bij laagbouw mét PMD-container, kan gesteld worden dat via bronscheiding ongeveer 50% van het PMD gescheiden wordt ingezameld. Voor de hoogbouw ligt dit percentage beduidend lager.

Het verschil tussen de PMD-opbrengst bij nascheiding en bronscheiding bij de laagbouw is weliswaar nog zo'n 20-30 procentpunt, maar het college is van mening dat dit verschil mede door goede communicatie nog kan worden verlaagd.

De individualiteit van mini-containers maakt het voor de gemeente en Avalex gemakkelijker om gericht te communiceren met inwoners, bijvoorbeeld door labels aan mini-containers te hangen of de inzet van afvalcoaches. In de komende periode zetten de gemeente en Avalex hier ook op in. Resultaten van deze extra inzet van o.m. afvalcoaches worden ook meegenomen bij de afweging of de inzamelmethode voor een wijk of buurt aangepast moet worden in de komende jaren.

Afkeur PMD

Na inzameling door Avalex wordt het brongescheiden PMD naar Suez gebracht. Hier worden de ladingen PMD gekeurd. Indien meer dan 14% van de lading bestaat uit niet-PMD (bijvoorbeeld piepschuim, plastic gebruiksvoorwerpen), wordt de lading afgekeurd. Dit betekent dat deze afgekeurde lading als restafval wordt verbrand.

De afkeur van ladingen PMD uit mini-containers ligt voor Leidschendam-Voorburg op 9%. Dit is laag in vergelijking met andere gemeenten binnen Avalex en ook landelijk scoort onze gemeente hier zeer goed. PMD afkomstig uit ondergrondse of verzamelcontainers laat een hoger percentage afkeur zien, rond de 70%. Dit ligt rond het landelijk gemiddelde.

Door nascheiding bij de hoogbouw in te voeren, lost het probleem van afkeur van PMD-ladingen zich voor een groot gedeelte op. Deze afgekeurde PMD-ladingen worden dan ook niet meer als (duur) restafval verwerkt. Dit levert de gemeente een quick win op. Tegelijkertijd blijft de gemeente optimaal profiteren van de hoge opbrengsten, en lage afkeur, van PMD dat via mini-containers wordt opgehaald. Deze opbrengsten worden ingezet om de lasten voor inwoners te verminderen.

Kwaliteit PMD

Naast dat ladingen met PMD afgekeurd kunnen worden doordat er oneigenlijke stoffen in zitten, kan PMD ook vervuild zijn met bijv. organisch materiaal. Denk aan restanten uit een drinkpak. Deze vervuiling is groter als PMD met het restafval wordt weggegooid en in aanraking komt met bijvoorbeeld gft-materiaal.

Hierdoor leidt bronscheiding over het algemeen tot PMD van een hogere kwaliteit dan nascheiding aangezien het minder vervuild is³. Door (voorlopig) bronscheiding aan te houden voor een deel van de gemeente, profiteert de verwerkende industrie van het schonere PMD. Schonere PMD hoeft minder vaak gewassen te worden en verbruikt daarbij minder water.

4.4 Huidige PMD-inzameling

Om na te gaan of een ingrijpende wijziging van de inzameling van PMD noodzakelijk is, is het ook van belang om te kijken naar de werking van de huidige methode en het resultaten van de ingevoerde wijzigingen sinds 2018.

Maatwerk in de wijken

In 2019 is gestart met bewonersavonden om in gesprek te gaan met inwoners over de afvalinzameling in hun wijk. Voorafgaand aan de bewonersavonden is een enquête uitgezet onder de inwoners om hun voorkeuren voor de afvalinzameling van PMD in kaart te brengen. Hieruit bleek dat er een grote meerderheid van de respondenten uit de laagbouw de voorkeur gaf voor een mini-container PMD. In sommige wijken waar de voorkeur minder uitgesproken was, is ingezoomd op straat- of bebouwingsniveau en is op basis daarvan een wijkplan opgesteld. Op deze manier heeft de gemeente het ervaren serviceniveau onder de inwoners verhoogd.

³ <https://www.hvcgroep.nl/ons-verhaal/nieuws/bronscheiding-kwalitatief-beter-dan-nascheiding>

Resultaten PMD-inzameling

In de eerste vier maanden van 2021 is via PMD-containers 182 ton PMD ingezameld ten opzichte van 34 ton in de eerste drie maanden van 2020.

Dat tegelijkertijd de tonnage dat via ondergrondse containers is ingezameld is gedaald, is verklaarbaar door de verschuiving naar inzameling per mini-containers. Per saldo is er echter een stijging van 28%

Inzameling PMD	2019	2020	2021
Mini-containers	25	34	182
Ondergrondse containers	117	181	93
Totaal	142	215	275
Stijging in %		51%	28%

Door te kiezen voor bronscheiding bij de laagbouw, kan de gemeente maximaal profiteren van de inzamelvergoeding voor PMD. Deze opbrengst kan gebruikt worden om de lasten van de inwoners te verminderen.

4.5 Mogelijkheden HVC

Avalex en de gemeenten gaan een lange-termijn relatie aan met HVC. Het is daarom ook van belang om, bij de bepaling van de inzamelmethode om te kijken welke mogelijkheden HVC de gemeente biedt en maximaal van deze mogelijkheden gebruik te maken.

Flexibiliteit HVC

HVC biedt flexibiliteit aan de gemeente en dat betekent dat de gemeente van jaar tot jaar kan bekijken of bronscheiding bij de laagbouw goed functioneert. Dit doet de gemeente samen met Avalex aan de hand van (1) afvalsorteeranalyses en (2) keuren van ladingen om na te gaan in hoeverre het PMD vervuild is.

Als hieruit blijkt dat de PMD-inzameling achter blijft, kan alsnog besloten worden om een bepaalde wijk, of buurt (een deel van een wijk), over te zetten op nascheiding. Voordat een besluit hierover wordt genomen, zal de gemeente via een enquête de mening van de inwoners over een omzetting naar nascheiding peilen.

Bij de afweging over een omschakeling wordt ook de hoogte van de inzamelvergoeding voor PMD meegenomen omdat deze inzamelvergoeding gevolgen heeft voor de kosten en opbrengsten voor inwoners en gemeente. Een ander aspect dat mee weegt is de ontwikkeling van de verbrandings- en CO₂heffing.

5. Conclusie

Datum 29 juni 2021
Nummer 2203
Pagina 9/9

Op basis van bovenstaande afwegingen kiest het college voor bronscheiding bij de laagbouw en nascheiding bij de hoogbouw vanaf 2022. Deze afspraken worden opgenomen in de DVO 2022 tussen Avalex en de gemeente.

Via gerichte communicatie ziet de gemeente nog voldoende mogelijkheden om de opbrengst vanuit de laagbouw nog verder te verhogen.

Mocht uit evaluaties in komende jaren blijken dat de verbetering tegenvalt, dan zal het college per wijk bekijken of nascheiding alsnog voor (delen van de) laagbouw wordt ingevoerd in de gemeente. Wijzigingen in inzameling worden meegenomen in DVO's voor volgende jaren.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

A. van Mazijk
secretaris

K. Tigelaar
burgemeester

Bijlage bestemd voor de raad:

1. Afvalsorteeranalyses restafval LV